

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 28.11.2005
KOM(2005) 606 lõplik

ROHELINE RAAMAT

Euroopa rändevõrgustiku tuleviku kohta

(komisjoni esitatud)

SISUKORD

1.	SISSEJUHATUS.....	3
2.	POLIITILINE TAUST.....	3
3.	TEABELÜNGAD.....	3
4.	OLEMASOLEV EUROOPA RÄNDEVÕRGUSTIK.....	4
4.1.	Seisund ja ülesehitus.....	4
4.2.	Rahastamine.....	5
4.3.	Ülesanded ja põhisaavutused.....	5
4.4.	Hinnang.....	6
5.	TULEVANE EUROOPA RÄNDEVÕRGUSTIK.....	7
5.1.	Üldised eesmärgid ja tegevusvaldkonnad.....	7
5.2.	Konkreetsed ülesanded.....	7
5.3.	Suhted teiste teabekogumisega tegelevate asutuste ja institutsiooniliste huvirühmadega.....	8
5.4.	Vorm ja ülesehitus.....	9
6.	KOKKUVÕTE.....	11
LISAD	12

1. SISSEJUHATUS

Käesoleva rohelise raamatu eesmärk on küsida arvamusi kõigilt asjakohastelt huvitatud isikutelt Euroopa rändevõrgustiku tuleviku kohta, sealhulgas selle võimalike ülesannete ja ülesehituse kohta.

Euroopa rändevõrgustik asutati 2002. aastal katse/ettevalmistava projektina vastuseks ilmsele vajadusele parandada igakülgset rände ja varjupaigaga seotud teabe vahetamist. Võrgustiku esmane eesmärk on pakkuda ühendusele ja selle liikmesriikidele objektiivset, usaldusväärset ja võrreldavat teavet nimetatud valdkondades, süstemaatiliselt kogudes ja säilitades olemasolevaid andmeid ja teavet liikmesriikidelt ning analüüsides neid riigi ja Euroopa tasandil. Praegu koosneb Euroopa rändevõrgustik liikmesriikide määratud riiklikest kontaktpunktidest ja teaduskoordinaatorist, mõlemad toetab ja jälgib Euroopa Komisjon.

Kuna ettevalmistav tegevus lõpetatakse aastal 2006, on vaja teha kokkuvõtteid seni saavutatud edusammudest ja käivitada käesoleva rohelise raamatuga arutelu, kuidas liikuda edasi.

2. POLIITILINE TAUST

Juba 1994. aastal rõhutas Euroopa Komisjon oma esimeses teatises sisserände- ja varjupaigapoliitika kohta, kuivõrd oluline on ulatusliku ja tervet ELi hõlmava rändevõrgude jälgimiseks mõeldud mehhanismi loomine. Vastuseks sellele viidi 1996. aastal läbi teostatavusuuringud.¹

2001. aasta detsembris Laekenis kohtunud Euroopa Ülemkogu kutsus oma järeldest komisjoni üles „asutama süsteemi varjupaiga, rände ja päritolumaaga seonduva teabe vahetamiseks“, mille tulemusena asutati 2002. aastal katseprojektina Euroopa rändevõrgustik.

Enne süsteemi rakendamist lepiti liikmesriikidega kokku asutada vajalikku teavet pakkuv riiklike kontaktpunktide võrgustik.

Euroopa Ülemkogu kinnitas 2003. aasta juunis Thessalonikis Euroopa rändevõrgustiku loomise ja tegi ettepaneku uurida võimalust „alalise üksuse loomiseks tulevikus“.

2004. aasta 4.–5. novembril kohtunud Euroopa Ülemkogu nendib Haagi programmis, et „Euroopa varjupaiga- ja rändepoliitika praegune areng peaks põhinema rändenähtuste igakülgisel ühisel analüüsil. Olulise tähtsusega on tugevdada rände kõigi asjakohaste arengusuundadega seotud ajakohase teabe ja andmete kogumist, esitamist, vahetamist ja tõhusat kasutamist“.

3. TEABELÜNGAD

Vajadus olulise teabe järele rände- ja varjupaigavaldkondades, mille kättesaadavuse eest peaks hoolitsema ka tulevane Euroopa rändevõrgustik, on poliitikakujundajate jaoks nii ELi

¹ „Teostatavusuuring Euroopa rändevaatluskeskuse loomiseks“, 1996.

kui liikmesriikide tasandil vajalik edaspidigi, nagu seda täheldati juba 1996. aasta teostatavusuuringus ja kinnitati 2005. aastal Euroopa rändevõrgustiku hindamisaruandes².

Esiteks pole ligipääs rahvusvahelise rändega seonduvale igakülgsel teabele selle suurele hulgale vaatamata kerge, kuna teave on killustatud ja pole kättesaadav tsentraliseerituna. Seega oleks nii ELi institutsioonide kui liikmesriikide, nii poliitikakujundajate kui ka laiemal üldsusel jaoks väga kasulik ühtse, teavet filtreeriva ja sünteesiva ning seda vahendava keskpunkti olemasolu.

Teiseks pole ei riigi ega ELi tasandil toimuva varjupaiga ja rändega seonduva õigusliku ja poliitilise arengu kohta piisavalt usaldusväärset, võrreldavat ja ajakohast teavet ning analüüsi. Puudulik on ka võrreldav teave sellealaste ELi ja riiklike tegevuspõhimõtete mõju kohta. Lisaks on suurenenud ELi ja liikmesriikide vajadus saada kiireid vastuseid konkreetsete rände ja varjupaigaga seonduvate teemade kohta. Selleks et neid teabelünki täita, oleks vajalik kõigisse liikmesriikidesse ulatuva võrgustikstruktuuri olemasolu, millele lisanduks teatava tasemega keskne koordineerimine.

Kolmas põhiprobleem on täpsete, ajakohaste ja võrreldavate statistiliste andmete puudulikkuses. Hiljuti vastu võetud komisjoni määruse ettepanekus ühenduse rände- ja rahvusvahelise kaitse alase statistika kohta³ tegeldakse kõnealuse probleemiga, kuid siiski jääb püsima vajadus sellelaadse statistilise teabe võrdleva analüüsi järele.

4. OLEMASOLEV EUROOPA RÄNDEVÕRGUSTIK

Käesolevas osas kirjeldatakse tulevast Euroopa rändevõrgustikku ulatuses, mis on vajalik selle toimimise, väljundite ja probleemide mõistmiseks, et määratleda selle tulevane ülesehitus⁴.

4.1. Seisund ja ülesehitus

Praegu on Euroopa rändevõrgustikus 14 liikmesriikide määratud riiklikku kontaktpunkti. Kontaktpunktid on võrgustiku tuumaks, kuna nemad tegelevad dokumenteerimise, analüüsi ja uurimistegevusega. Enamik uusi liikmesriike pole veel oma kontaktpunkte määranud ja osalevad vaatlejatena. Ootuspäraselt saavad mõned neist Euroopa rändevõrgustiku täisliikmeteks aastal 2006.

Kontaktpunkt võib olla sise- või justiitsministeeriumi alluvuses olev või sellega seotud üksus, riigi statistikaamet, uurimisinstituut; valitsusväliste või hoolekandeametite alluvuses olev üksus; või valitsusvaheliste organisatsioonide riiklik kontor. Riiklike kontaktpunkte vahetatakse tihti, näiteks pärast vastutusalade ümberjagamist ministeeriumide vahel.

Teadus- ja halduskoordinaator valiti võrgustiku arengu abistamiseks tehtud avatud pakkumiskutse tulemusena 2003. aasta detsembris.

² „Euroopa rändevõrgustiku tegevuse hindamine“, 2005.

³ KOM(2005) 375 (lõplik), 26.8. 2005.

⁴ Täielikuma kirjelduse saamiseks vt Euroopa rändevõrgustiku tegevuse aastaaruannet (2005), mis on kättesaadav: www.european-migration-network.org

4.2 Rahastamine

Olemasolevat võrgustikku rahastavad koos komisjon ja liikmesriigid. Mõned riiklikud kontaktpunktid, mis moodustavad osa liikmesriikide valitsusasutustest või on nendega seotud, ei saanud ühenduse rahastamisest osa siseriiklike rahanduseeskirjade või ühenduse abikõlblikkuse eeskirjade tõttu. Võrgustiku asutamiseks eraldatud raha kasvas 1,4 miljonilt eurolt 2002. aasta katsemeetme jaoks 3 miljoni euroni 2005. aasta eelarves, mida rakendatakse aastal 2006, ja mis sisaldab ka toetusi üheksale riiklikule kontaktpunktile ning finantssätteid võrgustiku teadus- ja halduskoordineerimise jaoks.

4.3 Ülesanded ja põhisaavutused

Euroopa rändevõrgustiku põhieesmärk algse määratluse kohaselt on pakkuda ühendusele, selle liikmesriikidele ja pikemas perspektiivis ka avalikkusele objektiivset, usaldusväärset ja võrreldavat teavet rände- ja varjupaigaolukorra kohta nii Euroopa kui ka riiklikul tasandil.

See saavutatakse olemasolevaid andmeid ja teavet koondades ning kättesaadavaks tehes, samuti olemasolevat asjakohast teavet uurides ja analüüsides.

Euroopa rändevõrgustik keskendub kahele teineteisega seotud tegevusalale: dokumenteerimisele ja analüüsile, ning uurimistööle. Siia kuuluvad teabe jälgimine, võrdlemine, analüüsimine ja uurimine liikmesriikidelt saadud teabe kõrvutamise ja kogu Euroopat hõlmava analüüsi jaoks uuringute korraldamise teel, ning sellise teabe tervikliku andmebaasi väljatöötamise kaudu. Riigi tasandi võrgud aitavad kaasa Euroopa rändevõrgustiku analüüsi- ja uurimistegevusele. Euroopa rändevõrgustiku tegevus põhineb komisjoni poolt heaks kiidetud iga-aastasel tegevusprogrammil.

Peale riiklike kontaktpunktide tegeliku asutamise nii töötajaskonna, ruumide kui ka infotehnoloogilise varustuse mõttes, võib eelneva taustal alates 2002. aastast tänaseni esile tuua Euroopa rändevõrgustiku järgmised põhisaavutused:

Dokumenteerimissüsteem

Täitmaks eesmärki töötada välja terviklik hoidla andmete ja teabe jaoks, loodi arvutipõhine süsteem, mis on Euroopa rändevõrgustiku toimimise alus. Veebipõhine kasutajaliides, mis loodi aastal 2004, hõlbustab andmete kogumist ja dokumenteerimist, pakkudes praktilist vormide süsteemi, mis võimaldab kogutud andmed üles laadida otse teabesüsteemi. Süsteemis on ka otsingu- ja navigeerimismehhanismid.

Süsteemi ehitamine jõuab varsti lõpule ja selle toimimine sõltub siis ainult andmete ja teabe sisestamisest. 2005. aasta keskpaigaks olid riiklikud kontaktpunktid üles laadinud enam kui 1700 väljaannet, lisaks ka õigusakte ja nimekirja asjakohases valdkonnas tegevate organisatsioonide ning isikute kontaktandmetega. Praegu tehakse jõupingutusi sissekannete kvaliteedi parandamiseks ühtsete juhiste järgimise teel teabe üleslaadimisel. On ilmne, et tuleb sisestada veel palju andmeid, et Euroopa rändevõrgustiku dokumenteerimiskeskus saaks poliitikakujundajatele, spetsialistidele ja ka laiale üldsusele pakkuda poliitiliselt olulise ja ajakohase teabe ülevaatlikku kogumit varjupaiga ja rände kohta.

Analüüs ja uurimistegevus

Euroopa rändevõrgustikus raames on viidud lõpule mitmeid analüüse, uurimisprojekte ja teabeväljastusi, sealhulgas korraldatud 2004. aastal katseuuring sisserände mõju kohta

Euroopa riikidele⁵; aidatud kaasa 2001.–2003. aasta ELi statistiliste aastaaruannete koostamisele⁶, antud teavet riiklike tegevuspõhimõtete ja tavade kohta ning neid näitajaid analüüsitud; osaletud 2004. aasta poliitika analüüsiaruande koostamisel, mis käsitleb riiklike poliitilisi arengusuundi ja on aluseks võrdlevale ülevaatele, samuti teistele uuringutele. Täitmaks teabelünki kahes poliitiliselt olulises valdkonnas, on praegu ettevalmistamisel teine uurimus riiklike lähenemisviiside kohta seoses ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanikega ja väikesemahulisem uurimus varjupaigataotlejate vastuvõtukorra kohta.

Kuigi on veel vara anda hinnangut Euroopa rändevõrgustiku töö üldkvaliteedile, võib öelda, et riiklikud kontrollpunktid on koostanud kvaliteetseid aruandeid, mis annavad aimu võrgustiku võimalustest, eriti usaldusväärse ja ajakohase analüüsi osas, mis lubab võrdlust liikmesriikide vahel.

Võrkude loomine ja nähtavus

Kahepoolsed kontaktid riiklike kontaktpunktide vahel on võrkude loomise protsessi kiirendanud. Riigi tasandil on võrkude loomise osas enamikul riiklikest kontaktpunktidest õnnestunud luua riiklikud võrgud asjakohaste osalejate vahel ja kehtestada oma partneritelt kaastöö saamise kord. On loodud riiklik võrguloend, mis annab ülevaate potentsiaalsetest ja olemasolevatest võrgupartneritest. Samuti tehti jõupingutusi kontaktide loomiseks teiste võrkude ja projektidega ELi tasandil. Need kontaktid pole aga viinud tugevama koostööni, mis oleks vajalik Euroopa rändevõrgustiku koostoime tagamiseks ja töö kattumise vältimiseks.

Euroopa rändevõrgustiku nähtavus välismaailma jaoks on praegu veel piiratud, kuna tema töö tulemustest on avalikkusele kättesaadav (veel) vaid väga väike osa. See takistab ka täielikku arvestamist võrgustiku töö tulemustega. Nähtavuse ebapiisavuse peamiseks põhjuseks on tõsiasi, et võrgustik alustas tühjalt kohalt, nii et esimene tegevusaasta kulus tema loomisele. Siiski tehakse praegu mitmeid jõupingutusi Euroopa rändevõrgustiku nähtavuse parandamiseks ja selle uurimistulemuste levitamiseks⁷.

4.4 Hinnang

2005. aasta hindamisaruanne tõi esile mitmed raskused, millega olemasoleval Euroopa rändevõrgustikul on oma ülesannete täitmisel tulnud rinda pista, kaks olulisemat neist on riiklike kontaktpunktide ja terve projekti ülesehitus.

Esiteks valitseb riiklike kontaktpunktide õigusliku seisundi ja ülesannete osas suur heterogeensus, seda samuti töötajate ja raha ning tehnilise varustatuse osas, mis mõjutab kontaktpunktide seotuse taset. Lisaks on riiklikud kontaktpunktid erinevates kohtades määratud erinevatel aegadel ja neid ka muudetakse tihti, kas muudatuste tõttu töötajaskonnas või teise ministeeriumi vastutusalasasse liikumise tulemusena. Seetõttu on riiklikud kontaktpunktid väga erinevates arengujärkudes.

⁵ 9 riiklikku kontaktpunkti edastasid riiklikud aruanded, mille põhjal teaduskoordinaator koostas kokkuvõtva aruande, mis võtab kokku ja hindab riiklike uurimuste tulemusi.

⁶ Kättesaadav õigus-, vabadus- ja turvalisusküsimuste peadirektoraadi veebisaidil

⁷ Sealhulgas Euroopa rändevõrgustiku veebisait <http://www.european-migration-network.org>, üldist teavet sisaldav voldik, Euroopa rändevõrgustiku kord kvartalis ilmuv ajaleht ja laiaulatuslikumate Euroopa rändevõrgustiku koosolekute korraldamine uurimistulemuste esitamiseks laiemale kuulajaskonnale.

Teiseks nõudis valitud institutsiooniline korraldus ja ülesehitus üsna suurt komisjoni panust. Ka osutus võrgustiku loomiseks ja toimimiseks valitud haldusprotsess – nt kaasrahastatud meede – ressursimahukaks. Teaduskoordinaatori ametisemääramine parandas tervikolukorda, kuigi endiselt on olemas vajadus komisjoni rolli selgemaks määratlemiseks.

Lisaks sellele olid katseprojekti omaduste ja selle eksperimentaalse käivitamise tõttu Euroopa rändevõrgustiku algsed ülesanded ja funktsioonid üsna laiaulatuslikud. Seetõttu puudus nii terve võrgustiku kui ka riiklike kontaktpunktide rolli ja funktsioonide, ning nende ja koordinaatori vaheliste suhete määratlemisel täielik selgus ja rõhuasetus.

Kuigi kokkuvõttes võib eriti 2004. aasta puhul täheldada edasiminekut eesmärkide saavutamise osas, takistavad praegusest ülesehitusest tulenevad struktuurilised probleemid Euroopa rändevõrgustikul saavutada enam ja kiiremaid edusamme. Tulevane üksus peaks seetõttu püüdma nende probleemidega tegeleda ja neid vältida. Võimaluse piires peaks tulevane üksus püüdma kasutada ära seda, mida olemasolev Euroopa rändevõrgustik on saavutanud ja veel saavutab.

5. TULEVANE EUROOPA RÄNDEVÕRGUSTIK

Eelpoolnimetatute taustal tuuakse käesolevas osas esile mitmeid, vastastikuselt sõltuvuses olevaid tegureid, mis on olulised võrgustiku tulevase, 2007. aastal kehtestatava ülesehituse üle otsustamise puhul. Küsitluses osalejailt oodatakse arvamusi järgnevate komisjoni pakutud variantide kohta.

5.1. Üldised eesmärgid ja tegevusvaldkonnad

Võttes arvesse eelnimetatud teabelünki rände ja varjupaiga alal, jääb asjakohasena kehtima olemasoleva Euroopa rändevõrgustiku põhiülesanne pakkuda ühendusele, selle liikmesriikidele ja üldsusele objektiivset, usaldusväärset ja võrreldavat teavet. Teave tuleb teha kättesaadavaks eesmärgiga toetada ühtset sisserände- ja varjupaigapoliitikat.

Väljundite, eriti andmebaasiga seoses, oleks need alustuseks vaja avalikkusele kättesaadavaks teha kooskõlas eesmärgiga. Siiski võib ette tulla juhtumeid, mil osutub kasulikuks või isegi vajalikuks taolist juurdepääsu piirata kindlatele kasutajarühmadele, näiteks teabe puhul, mida liikmesriigid konfidentsiaalseks peavad.

- **Kas olete nõus tulevase Euroopa rändevõrgustiku volitustega – pakkuda ühendusele, selle liikmesriikidele ja üldsusele objektiivset, usaldusväärset ja võrreldavat teavet varjupaiga- ja rändevaldkonnas? Kui see pole nii, siis milliseid muudatusi teeksite volitustes, ja miks?**
- **Kas andmed ja teave, mida Euroopa rändevõrgustik süstemaatiliselt kogub, peaksid olema avalikult kättesaadavad?**

5.2. Konkreetsed ülesanded

Eelvisandatud eesmärkide saavutamiseks on vaja määratleda konkreetsed ülesanded, mida tulevane struktuur peaks täitma.

Ülesanded, millele praegu keskendutakse, on olemasolevate andmete ja teabe kogumine, piiratud uurimistegevus, andmete vahetamine ja dokumenteerimine; andmete analüüs ja võrdlevate aruannete koostamine, samuti võrkude loomine.

Eriti seoses võrreldava teabe pakkumisega peaks Euroopa rändevõrgustik kujundama ühtse arusaama metodoloogiliste erinevuste kohta, mis võivad andmete võrdlemist takistada, ja töötama välja asjakohase, ühtse metodoloogia, et sellistest erinevustest üle saada.

Võib oletada, et teatud hulga tulevase uuringuid käivitab ja viib tulevane Euroopa rändevõrgustik esiletoodud tabelünkade valdkonnas läbi osana kokkulepitud tegevusprogrammist või ühenduse institutsioonide, ning võimalik, et ka teiste osalejate eritaotlusel⁸.

Sõltuvalt valitud tulevikustruktuurist, võib ülesannetes sisalduda ka teabe kogumisel ja analüüsil põhinevate vaadete ja arvamuste esitamine. Selle eesmärk oleks pakkuda abi ja nõu tegevuspõhimõtete kujundamisel ja rakendamisel. Siiski võib selliste ülesannete asetamine Euroopa rändevõrgustikule olla enneaegne, kuna tulevikuüksus võiks vastaval alal teatava mõjujõu saavutamiseks esialgu eelistatult keskenduda põhiülesannetele andmete kogumise ja analüüsimise näol.

Olemaoleva võrgustiku vähene nähtavus koos vajadusega teha koostööd teiste samas valdkonnas tegevate organitega, nõuab aktiivsemat tegutsemist teabelevi ja teadlikkuse tõstmise alal, hõlmates rände- ja varjupaigategemaliste kohtumiste ja konverentside korraldamist, et anda põhilistele huvirühmadele võimalus aruteluks. Selliste ülesannete täitmine vajab aga olulisi lisaressursse.

- **Milliste eelnimetatud konkreetsete ülesannete täitmine – teabe kogumine ja analüüs, uurimistegevus, arvamuste ja soovitude esitamine ning teadlikkust tõstev tegevus – peaks tulevase üksuse kohustuste hulka kuuluma ja miks?**
- **Kas oskate pakkuda teisi täitmist vajavaid ülesandeid?**

5.3. Suhted teiste teabekogumisega tegelevate asutuste ja institutsiooniliste huvirühmadega

Maksimaalse kasuteguri ja täiendavuse saavutamiseks on oluline tagada maksimaalne koostoime teiste meetmetega, mida selles valdkonnas võtavad kas komisjon, EL, liikmesriigid või rahvusvahelised organisatsioonid.

Tulevane Euroopa rändevõrgustik peaks olema osa käimasolevast üldisemast sisserände- ja varjupaigavaldkonna teabe vahetamiseks kasutatavate instrumentide ümberkorraldamisest ja ratsionaliseerimisest. Nende instrumentide hulka kuuluvad lähitulevikus vastuvõetav ettepanek vastastikuse teabesüsteemi ja praktilise koostöö kohta varjupaiga alal ja hiljuti vastuvõetud määrus ühenduse rände- ja rahvusvahelise kaitse alase statistika kohta⁹.

⁸ Arvesse võetakse rändeuurimust, mis viidi läbi ühenduse TTA raamprogrammide käigus.

⁹ KOM 2005 (375) lõplik, august 2005.

Selleks et saavutada koostoiimet, on vaja luua võrke teiste organitega, kes on tegevad Euroopa rändevõrgustiku tegevusega seonduvatel aladel. Mõned ühenduse tasemel osalejad on seotud samasuguse teabe kogumise ja analüüsiga, eriti nt tulevane põhiõiguste amet¹⁰ ja CARIM¹¹. Põhiõiguste ametist saab sõltumatu asjatundjate keskus põhiõiguste alal. Selle põhiülesanded on andmekogumine, analüüs, nõustamine, võrkude loomine ja teadlikkuse tõstmine. Projekt CARIM pakub vahendit läbi Barcelona protsessis osalenud riikide või neisse riikidesse kulgevate rändevõrgude, nende põhjuste ja tagajärgede vaatlemiseks, analüüsimiseks ja prognoosimiseks. Nimetatud osalejatel on Euroopa rändevõrgustikust erinevad volitused, kuna nende keskendumine rändele on peamiselt seotud rändajate õiguste või konkreetsete riikidega. See vähendab töö kattumise riski. Siiski on vaja, et tulevane Euroopa rändevõrgustik looks nendega tugevad ja struktureeritud sidemed.

Peamiselt peaksid Euroopa rändevõrgustiku tegevusest kasu saama institutsioonilised huvirühmad, nagu Euroopa Parlament, majandus- ja sotsiaalkomitee ning regioonide komitee koos liikmesriikide ja komisjoniga. Veel võib tekkida küsimus, kas kõnealustel huvirühmadel peaks olema võimalus taotleda konkreetset teavet, mida annaksid riiklikud kontaktpunktid, nt juhul kui valmistatakse ette arvamusi õigusaktide ettepanekute kohta.

- **Kuidas saaks tagada tihedat koostööd huvirühmadega?**
- **Kuidas saaks tulevane üksus saada tuge olemasolevatelt riiklikelt ja rahvusvahelistelt rände- ja varjupaigaküsimustega tegelevatelt organitelt ja neid täiendada?**

5.4. Vorm ja ülesehitus

Käesolevas osas otsitakse vastust küsimusele, milline üksus oleks sobilik eesmärkide saavutamiseks ja võimalike ülesannete täitmiseks, ja millised eelised ning puudused erinevate võimalustega kaasnevad.

Sõltuvalt eesmärgist, konkreetsetest ülesannetest ja olemasolevatest ressurssidest, võib tulevane Euroopa rändevõrgustik võtta erinevaid vorme. Sealhulgas tuleks arvestada kahe ülesehituslikult erineva üksusega, põhimõtteliselt tuleks valida komisjoniga seotud ja tema vastutusalas töötava võrgustiku ja võrgustiku vahel, mille valiks ja mida juhiks sõltumatu ühenduse amet.

Esimene võimalus: komisjoniga seotud võrgustik

Tulevane Euroopa rändevõrgustik võiks koosneda riiklikest kontaktpunktidest. Komisjonil lasuks vastutus võrgustiku tegevuse üldise juhtimise, programmitöö ja arendamise eest. Oleks vaja õiguslikku alust tulevase Euroopa rändevõrgustiku asutamiseks ja selle peamiste eesmärkide kehtestamiseks, sealhulgas kriteeriume, millele riiklikud kontaktpunktid peavad vastama. Õiguslikuks aluseks võiks olla nõukogu otsus.

¹⁰ Komisjoni ettepanek: nõukogu määrus, millega asutatakse Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet, KOM (2005) 280 lõplik, 30.6.2005. Kavandatav määrus pikendab praeguse Euroopa Rassismi ja Ksenofoobia Järelevalvekeskuse volitusi alates aastast 2007. Kui Euroopa Rassismi ja Ksenofoobia Järelevalvekeskuse tegevus keskendub rassismile, ksenofoobiale ja antisemitismile, siis amet hakkab tegelema põhiõigustega laiemalt.

¹¹ Euroopa-Vahemere konsortsium rahvusvahelise rände praktiliseks uurimiseks, www.carim.org

Käesoleva valiku puhul jääksid asjakohased juhtimisstruktuurid komisjoni määrata. See võiks toimuda era- või riigisektori kooskõlastusasutuse määramise teel avatud pakkumiskonkursi tulemusena.

Riiklike kontaktpunktidega seoses võib ette näha, et neid valivad kas liikmesriigid vastavalt õigusliku alusega kehtestatud kriteeriumidele, või konkursikutse kaudu komisjon.

Võrgustiku sidumine komisjoniga kindlustaks, et komisjon võtab endale kogu poliitilise vastutuse selle tegevuse eest. See valik lubaks valutult lähtuda olemasolevast Euroopa rändevõrgustiku ülesehitusest ja seda saaks käsitleda ka üleminekufaasina enne püsivama ja institutsioonilisema struktuuri saavutamist, kui see vajalikuks peaks osutama. Ometi tuleks tagada tõhus juhtimine ja siinkohal võib tekkida küsimus, kas nende ülesannete täitmine allhanke korras suudab ikka pakkuda piisavat järjepidevust. Komisjoni riigihanke eeskirjad näevad selliste lepingute jaoks siiski ette teatava maksimaalse kehtivusaja.

Teine võimalus: amet

Ühenduse ametit võiks kaaluda võimalusena pikemas perspektiivis. See ei sõltu mitte ainult ühenduse sisserände- ja varjupaigapoliitika edasisest arengust, vaid arvestades tema piiratud eelarvega, ka finantsperspektiivist. Tuleks rõhutada, et ameti asutamiseks on vaja õiguslikku alust; ka on tarvis haldusnõukogu liikmesriikide ja komisjoni esindajatest.

Selline stabiilne ülesehitus annaks võimaluse tegutseda asjakohastel tegevusaladel kauem ja lubaks täita ka laialdasemaid ülesandeid. Seega oleks võrgustik võimeline tõhusamalt pakkuma nõutud teavet.

Kui ametit peetakse asjakohaseks kavandatud uusi ülesandeid täitma, peab selliseks vajaduseks ja potentsiaalseks järjepidevuseks olema piisav põhjendus. Sellise ameti mõju analüüsimiseks oleks vaja korraldada mõju hindamine. Selle taustal võiks vaadelda ka teiste justiits- ja siseküsimuste alal olemasolevate või loodavate ametite kasutusvõimalusi.

Riiklike kontaktpunktide roll ja staatus

Ükskõik kumma valiku puhul ja juhul, kui kiidetakse heaks eelnimetatud volitused, on tulemuseks mõju riiklike kontaktpunktide rollile ja staatusele, kuna teabekogumis- ja analüüsimistegevus riiklikul tasandil jääks nende ülesandeks.

Riiklikel kontaktpunktidel peaks olema selline staatus, et nad oleksid võimelised teavet jagama, st üldjoontes katma oma liikmesriigi vajadused, ja nad peaksid olema võimelised tagama andmebaasi pideva ajakohastamise. Kontaktpunkti põhifunktsiooniks oleks koondada keskusena riiklikest sama valdkonnaga tegelejatest koosnevat võrku, mis koosneb teadlastest ja uurimisasutustest, riigi- ja valitsusasutustest ning valitsusvälistest organisatsioonidest, mis tema tegevusele kaasa aitavad. Riiklik kontaktpunkt peaks olema valitsusest sõltumatu, kuid samal ajal looma head suhted riigiasutustega, et tal oleks juurdepääs riikliku sektori teabele.

Selleks et riiklikud kontaktpunktid oleksid võimelised täitma oma ülesandeid ja neid teatud määral ühtlustama, tuleks kindlaks määrata minimaalsete nõuete kogum antud valdkonna töökogemuse, töötajaskonna, suutlikkuse, infotehnoloogilise ja muu varustuse osas.

- **Milline ülesehitus tuleks Euroopa rändevõrgustiku järgmise astme jaoks valida, et saavutada üldisi eesmärgi, ja miks just see?**

- Milline peaks olema riiklike kontaktpunktide roll ja staatus?
- Milline oleks parim struktuur riiklike võrkude jaoks?

6. KOKKUVÕTE

Käesolevas rohelises raamatus on komisjon püüdnud visandada põhilisi kaalumist väärivaid küsimusi ja pakkunud välja mitmeid võimalusi, mida tuleks arvesse võtta Euroopa rändevõrgustiku tulevase ülesehituse kujundamisel.

Rohelise raamatu põhieesmärk on kutsuda esile reageeringuid ja algatada laiapõhjaline arutelu asjaomaste huvirühmade vahel. Selleks soovib komisjon saada kaastöid tähtajaga 28/01/2006, mis tuleks saata e-kirjana järgmisel aadressil:

jls-migration-network@cec.eu.int

Saadud kaastööd avaldatakse komisjoni veebilehel keeles, milles nad esitati, ja koos autori nimega, kui pole avaldatud soovi jääda anonüümseks või kohelda kogu kaastööd konfidentsiaalsena.

LISAD

ANNEX 1: NATIONAL CONTACT POINTS AND COORDINATOR

National Contact Points:

Austria:

International Organisation for Migration
Nibelungengasse 13/4,
1010 Vienna, Austria
nepaustria@iom.int
www.emn.at

Belgium:

SPF Intérieur, DG Office des Etrangers,
59b Chaussée d'Anvers
1000 Bruxelles, Belgium
emn@ibz.fgov.be
www.ibz.fgov.be

Czech Republic:

Ministry of the Interior
Unit of International Relations
And Information on Countries of Origin
Department for Asylum and Migration Policies
MV – P.O. box 21/Oam
170 34 Prague 7, Czech Republic
opu@mvcv.cz

Finland:

Statistics Finland
P.O. Box 4B
00022 Helsinki, Finland
www.stat.fi

France:

Observatoire des statistiques de l'immigration
et de l'intégration du Haut Conseil à l'Intégration (HCI-OSII)
35, rue St. Dominique
75007 Paris, France

Germany:

Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (BAMF)
Frankenstraße 210
90461 Nürnberg, Germany
www.bamf.de

Greece:
Centre of Planning and Economic Research (KEPE)
22 Hippokratous st.
10680 Athens, Greece
kepe@kepe.gr
www.kepe.gr

Ireland:
Economic and Social Research Institute (ESRI)
4 Burlington Rd., Dublin 4, Ireland
www.esri.ie

Italy:
Immigrazione Dossier Statistico (IDOS)
of Caritas Diocesana die Roma
Viale Baldelli 41
00147 Roma, Italy
www.emnitaly.it

Netherlands:
Immigration and Naturalisation Service,
Information and Analysis Centre (INDIAC)
Dr. H. Colijnlaan 341
2283 XL Rijswijk, The Netherlands
emn@ind.minjus.nl
www.ind.nl

Portugal:
Serviço de Estrangeiros e Fronteiras
Rua Conselheiro José Silvestre Ribeiro 4
1649-007 Lisboa, Portugal
emn@sef.pt
www.sef.pt

Spain:
Observatorio Permanente de la Inmigración
C/Amador de los Rios 7
28010 Madrid, Spain
opi@amador.mir.es
www.imsersomigracion.upco.es

Sweden:
Statistics Sweden/Swedish Migration Board
701 89 Örebro, Sweden
www.scb.se

United Kingdom:
Immigration Research and Statistics Service, Home Office
1305 Apollo House, 36 Wellesley Road,
Croydon CR9 3RR, United Kingdom
www.homeoffice.gov.uk

Coordination Team:

Berlin Institute for Comparative Social Research (BIVS)
Schliemannstr. 23,
10437 Berlin, Germany
emn@emz-berlin.de

www.emz-berlin.de

Technical University Berlin
Computation and Information Structures
Secr. E-N7, Einsteinufer 17,
10587 Berlin, Germany
<http://cis.cs.tu-berlin.de/emn/web>

ANNEX 2: REFERENCES

Studies

1996 Feasibility Study for a European Migration Observatory

2005 EMN First Activities report covering 2004

2005 Report on the Evaluation of the Activities of the European Migration Network

Website of the current EMN

www.european-migration-network.org